(इंग्रजीत टंकलिखित न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

[१९९६] ३ एस. सी. आर. १०९२

सुशीला देवी इत्यादी

- विरुद्ध -

स्टेट ऑफ हरियाणा आणि अन्य.

२ एप्रिल १९९६

[न्यायमूर्ति के. रामस्वामी आणि न्यायमूर्ति जी. बी. पटनायक]

सेवा अधिनियम :

नियुक्ती - पर्यवेक्षक - हरियाणा अधीनस्थ सेवा निवड मंडळाने केलेली निवड - सामान्य प्रवर्गातील उमेदवारांनी भरण्यासाठी अधिसूचित केलेल्या रिक्त जागा नंतर आरक्षित प्रवर्गातील उमेदवारांना प्रतिनिधित्व देण्यासाठी कमी करण्यात आल्या - राखीव रिक्त जागांवर तदर्थ आधारावर नियुक्त केलेले काही सामान्य श्रेणीतील उमेदवार नियमितीकरणासाठी रिट याचिका दाखल करतात - उच्च न्यायालयाने अनुतोष देण्यास नकार दिला - असा निर्णय दिला की, निवड मंडळ आरक्षित प्रवर्गांसह प्रक्रियेनुसार सर्व उमेदवारांच्या गुणवत्तेच्या क्रमाने निवड याद्या अंतिम करेल आणि सरकार त्यानुसार नियुक्ती करेल.

दिवाणी अपीलीय अधिकारिता : दिवाणी अपील क्रमांक ७०७२-७३/१९९६ इत्यादी.

दिवाणी रिट याचिका क्रमांक १९३४/९० मधील आर. ए. क्रमांक ६८/९० मधील पंजाब आणि हरियाणा उच्च न्यायालयाच्या दिनांक २०.२.९० रोजीच्या न्यायनिर्णय आणि आदेशातून.

अपीलकर्त्यांसाठी, सुनील कुमार जैन.

उत्तरवादींसाठी, इंदू मल्होत्रासाठी सुश्री रेणू जॉर्ज.

न्यायालयाचा पुढील आदेश देण्यात आला :

अनुमत मंजूर.

आम्ही दोन्ही पक्षकारांच्या विद्वान वकिलांचे म्हणणे ऐकले.

उत्तरवादींनी त्यांच्या प्रति-शपथपत्रात स्पष्ट केले आहे की सुरुवातीला, अधीनस्थ सेवा निवड मंडळाने पर्यवेक्षकांच्या २३० पदांना अधिसूचित केले होते ज्यात विविध श्रेणींसाठी उपलब्ध पदांची संख्या दर्शविली गेली होती. सुरुवातीला अनुसूचित जातींसाठी ५७ पदे, मागासवर्गीयांसाठी २८ पदे, माजी सैनिकांसाठी ३१ पदे आणि सामान्य उमेदवारांसाठी १४ पदे राखीव ठेवण्यात आली होती. त्यानंतर मंडळाने हे स्पष्ट केले होते की पुढे नेण्यात आलेल्या पदांचा समावेश राखीव उमेदवारांसाठी केला जाईल. परिणामी, अनुसूचित जातींसाठी ९७ पदे, मागासवर्गीयांसाठी ३८ पदे आणि माजी सैनिकांसाठी ७२ पदे राखीव ठेवण्यात आली होती. निवडलेल्या उमेदवारांमुळे सामान्य पदांपैकी ज्यांनी उच्च न्यायालयात धाव घेतली त्यांना स्थगितीचे आदेश मिळाले आणि अशा उमेदवारांनी १३६ रिक्त जागा व्यापल्या होत्या. परिणामी, २४ पदे भरणे बाकी राहिले.

अपीलकर्त्यांनी त्यांच्या नियमित नियुक्तीसाठी समान निर्देश मागणाऱ्या रिट याचिका दाखल करून उच्च न्यायालयात धाव घेतली. उच्च न्यायालयात दाखल केलेल्या प्रति-शपथपत्रात असे म्हटले गेले होते की राखीव रिक्त पदांवर त्यांची नियुक्ती तदर्थ आधारावर करण्यात आली होती. आणि त्यामुळे, उच्च न्यायालयाने असा निर्णय दिला की, आरक्षित रिक्त पदांमध्ये अपीलकर्त्यांची नियुक्ती केली जाऊ शकत नाही. अशा प्रकारे, विशेष अनुमतीने हे अपील दाखल करण्यात आले.

अपीलकर्त्यांनी असा युक्तिवाद करण्याचा प्रयत्न केला आहे की अपीलकर्त्यांची अधीनस्थ सेवा निवड मंडळाने रीतसर निवड केली असल्याने, अपीलकर्त्यांना सामान्य उमेदवारांच्या रिक्त पदांवर नियुक्ती मिळण्याचा अधिकार आहे आणि ते यापूर्वी येथे नमूद केलेल्या राखीव प्रवर्गांसाठीच्या पदांवर कोणतेही स्थान मागत नाहीत.

उत्तरवादीच्या विद्वान वकिलाने सांगितले की निवड मंडळाने निवडलेल्या सामान्य उमेदवारांसाठी २४ पदे उपलब्ध आहेत. मोठ्या संख्येने लोक न्यायालयात गेले आहेत आणि त्यांना स्थगितीचे आदेश मिळाले आहेत हे लक्षात घेता ते उच्च न्यायालयाने दिलेल्या अंतरिम निर्देशांनुसार सुरू आहेत.

उत्तरवादींची वरील भूमिका लक्षात घेता, आम्ही या अपिलांमधील वाद अभिनिर्णित करत नाही. हे नमूद करण्याची गरज नाही की निवड मंडळ आरक्षित प्रवर्गासह त्याच्या कार्यपद्धतीनुसार सर्व उमेदवारांच्या गुणवत्तेच्या क्रमाने निवड याद्या अंतिम करेल आणि निवड यादीत नमूद केलेल्या त्यांच्या गुणवत्तेच्या क्रमानुसार गोपनीय पडताळणीनंतर, पात्र आढळलेल्या निवडलेल्या उमेदवारांना नियुक्तीचा आदेश देणारे सरकारला कळवेल. जर अपीलकर्ते गुणवत्तेच्या क्रमानुसार त्यांच्या क्षेत्रात आले, तर त्यांना सामान्य

उमेदवारांसाठीच्या असलेल्या पदांवर नियमित नियुक्तीसाठी विचारात घेण्याचे आदेश दिले जातात. त्यानुसार सर्व नियुक्त्या केल्या पाहिजेत.

त्यानुसार अपिले निकाली काढण्यात येतात. खर्चाबाबत आदेश नाही.

याचिका निकाली काढल्या.

अस्वीकरण

"या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याचा/तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरिता वापर करता येणार. तसेच, इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणीकरिता वैध मानला जाईल".